



## TARTIŞMA

### HASAN ALİ YÜCEL

Milli Eğitimimizin unutulmayan simaları arasında şüphesiz Türkiye'de uzun süre Bakanlık yapmış olan Hasan Ali Yücel başta gelmektedir.

Türk ulusuna yaptığı hizmetler açısından ünlü Milli Eğitimcimiz Hasan Ali Yücel, yalnız ölüm yıldönümlerinde değil, her zaman hatırlanmalıdır.

Yıllar (11 yıl) geçti; şimdi daha iyi anlıyoruz, öğretmen kitlesinin hangi bakanları unuttuğunu, unutamadığını ve niçin unutamadığını.

Daha öncekileri bilmiyoruz. Mustafa Necati'den beri gelip geçmiş bakanlar öğretmen gönlülerinde, öğretmen belleklerinde dört ayrı yer tutarlar:

① Unutulanlar: Bunlar eğitimimizde belli bir iz bırakmamış olanlardır. O kadar unutulmuşlardır ki, geçmiş günler konuşulurken adları bile zor hatırlanır; kimileri hepten unutulmuştur.

② Fıkralaşanlar: Anıldıkça gülünenler veya kızılanlardır. Gültünenlerin gülünç yanları, özellikleri belleklerde yer tutmuştur; o yanlarıyla değerlendirilirler; başkaca anılacak bir durumları yoktur.

Kızılanlar da duygusuzluklara, başarısızlıklarıyla, hele öğretmenlere yaptıkları haksız işlemler veya kaba davranışlarıyla anılırlar. Bunlardan öyleleri vardır ki, kendi değersizliklerini, olumsuzluklarını uzun süre kamu gözünden saklayabilmiş, çevrelerini yanıltabilmişler. Fakat öğretmenler çok çok önceden onların özlüğü (mahiyetini) sezmiş, yargılarını vermiş, deyimlendirmişlerdir.

## Ölümünün G-CUMHURİYET-34 onbirinci yıldönümünde unutulmaz Bakan

içine düşmek üzere. Üretici 100 binler sınır boylarında savaşın ateşini bekliyor, tüketicisi olmuştur. Bütçelerin ve bütün olanakların onlara çevrili olması gerektir. Her alandaki kıtlık her yanda olanakları kıstırmış, kıstısını yok etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kısıntılı, en sıkıntılı ve en tehlikeli yıllarını yaşamaktadır.

İşte bu durum, bu koşullar içinde Yücel, Milli Eğitimin her yönünde hızlı atılımlar sağlamaktadır. Milyonlar —bugünkü karşılığı ile milyarlar— bularak başardığı işlerin bir müfredatını (envanterini) sıralamak yeter.

Yücel'in Bakanlıktaki hizmetlerini, başarılarını şu üç temel bölüm içinde gözden geçirmek gerektir:

Eğitim,  
Yayın ve  
Sanat.

### Eğitim

İlköğretim, köy eğitimi seferberliği,  
Öğretmen yetiştirme seferberliği,

Yüksek teknik okullar,  
Teknik ve meslek eğitimi seferberliği,

işlemler veya kabala davranışlarıyla anılırlar. Bunlardan öyleleri vardır ki, kendi değersizliklerini, olumsuzluklarını uzun süre kamu gözünden saklayabilmiş, çevrelerini yanıltabilmişler. Fakat öğretmenler çok çok önceden onların özlüğünü (mahiyetini) sezmiş, yargılarını vermiş, deyimlendirmişlerdir.

## Sevilenler

③ Sevilenler, beğenilenler: Bunların sayıları yazık ki, çok azdır. Kısa süren bakanlığında Üniversite Devrimini yapan ve çok iyi şeyler yapmak istediği belli olan Dr. Reşit Galip, bu sevilenlerdendir. 2 yıllık bakanlığında ilk ve ortaöğretimde tikanıklıkları, kördüğümünü çözen, yığınla ilkokul öğretmenine Seksiyon öğrenimi ile ortaokul öğretmenliğini sağlayan, Gazi Eğitim Enstitüsünün kapılarını açan, köy eğitimi için Atatürk'ün buluşunu uygulayarak «eğitmen örgütü»nü kurran, ikinci kez Köy Muallim Mekteplerini açarak Köy Enstitülerinin ilk deneme adımını atan, Musiki Muallim Mektebini örgütleyen Saffet Arıkan, çok beğenilendir.

④ Destanlaşan 2 bakan vardır: Mustafa Necati ve Hasan Âli Yücel.

Onlar ölüm yıldönümlerinde öğretmen örgütlerince her yıl anılırlar: Ocağın ilk günü Necati, Şubatın 26 sında Yücel.

Bu iki bakan öğretmen gönüllerinde destanlaştıran özellikler araştırılınca, nitelikleri şu dört yanlarında bulunur:

## Büyük başarılar

● Özellikle halk için ve halka inen, millet bütününe yayılan eğitim ve ekin (kültür) hizmeti amaçları, bu amaçtaki çabaları ve başarıları:

● Öğretmenlere huzur, güven ve saygı sağlamaları;

● Ehil adamlarını bulup işleri onlara vermeleri, değerleri bulup yerinde kullanmaları ve geliştirmeleri değerli bir kadro kurmaları;

● Bütün olanaksız koşullar içindeki büyük başarıları, milli eğitimimize, ekimimize (kültürümüze) sağladıkları engin gelişmeler; hem de o en olanaksız koşullar içinde.

Onun bakanlık süresi, dünyanın en karışık ve yurdumuzun en sıkıntılı, en tehlikeli yıllarıdır. Dünya ikinci kez milletler savaşı içindedir. Türkiye 4—hatı havadan da olduğu için, 5—yandan harp yangınlarıyla çevrilidir ve her an bu yangının

## Eğitim

İlköğretim, köy eğitimi seferberliği,

Öğretmen yetiştirme seferberliği,

Yüksek teknik okullar, Teknik ve meslek eğitimi seferberliği,

Yüksek öğretimde yeni fakülteler ve üniversite özerkliği, Milli eğitim şûrâları...

## Yayın

Kitaplıklar, klâsikler, ansiklopediler (İslâm, İnönü — Türk, sanat), sözlükler (Son Sadrazamlar, Hukuk, Türkçe - Fransızca, Osmanlı deyimleri ve terimleri, Terim Sözlükleri), dergiler (İlköğretim, Güzel Sanatlar, Meslek ve Teknik Öğretim, Maarif Vekâleti — Kültür Bakanlığı—, Tercüme, Tarih Vesikaları, Kadın-Ev, Köy Enstitüleri, Telbiğler), Türkiye Cumhuriyeti Maarifi, çeşitli pek çok yapıtlar, bütün okulların kitapları, (ders kitapları), yayın seferberliği, Basın Kongresi...

## Sanat

Devlet Konservatuvarı, operalar, konserler, tiyatrolar, sergiler, müzeler, eski eserler, sanat yayınları, Sanat Takvimi, Güzel Sanatlar Dergisi, Devlet Resim ve Heykel Sergileri.

Özel Kabiliyetli Çocuklar Kanunu ve uygulaması ile dünya çapında sanatçılarımızın yetiştirilmesi.

Ve bunlar o olanaksız koşullar içinde Yücel'in diktiği anıtlardır ki, her biri yalnız başına bir bakanın adını sonsuzluğa ulaştırmaya yeter.

Onun Bakanlığından sonra geçen şu 26 yılın —onun zamanındaki ile ölçülemeyecek— geniş elverişli koşullar, fırsatlar için deki duruksamalar, görevcilikler, yavaşlıklar, durgunluklar Yücel'in hizmetlerinde ve başarılarındaki azameti daha keskin ışıkların ölçüleri ile ortaya koydukları gibi, yurdumuzun az gelişmiş bir ülke durumuna düşürülmesindeki nedenleri de açıkça aydınlatır.

Ve görüldü ki, geniş olanaklar içinde bir şey yapamayan ve buna bahaneler bulanlar, celicilikleriyle bu vurdur az gelişmişliğe düşüren gerçek etmenlerdir. Ve görüldü ki, destanlaşan adam, olanaksız koşullar içinde olanaklar yaratmayı bilen ve gerçekleştirendir.

M. Rauf İNAN